

her i Landet, vilde vi her som i andre Lande faae Tillid til hinanden, og vi vilde faae at se disse Mænd, som efter Fødsel og Stilling høre til Aristokratiet, staaende i Spidsen for Demokrati og Fremstridt, beæret med Medborgeres oprigtige Hengivenhed og Tillid. Jeg tør naturligvis ikke gaa dybere ind paa Betragtninger af denne Natur, som den hele politiske Stilling iøvrigt kunde give Anledning til. Sneberøynethed og Bonerthed hos Aristokratiet her i Landet, og det, at det har søgt at omgjærde sin Magt og vist Mistillid til den danske Befolkning, har ført det saa langt udenfor Grundlovens Forudsætninger, som den ærede Kirkeminister erkjender, at vi ere komne.

Det ærede Medlem for Thisted Amts 4de Valgkreds (C. Ravn) udtalte sig, saavidt jeg forstod ham, som om der var Noget, jeg havde overset. Jeg beder ham rette mig, hvis jeg har misforstaaet ham. Det er jo saaledes, at dette Lovforslag er fremkommet som et Kompromis ved Forhandling udenfor Salen, formentlig i Udvalget, mellem nogle Høiremænd og flere Venstremænd eller Mænd af forskjellige Ansæelser. Men da man saa fik Forslaget affattet i Kraft af dette Kompromis, trak Høire sig tilbage fra Kompromisjet, og saa kom Kompromisjet for alligevel. Noget lignende er sket mange Gange. Naar Venstre har lavet et Forslag og trøet, at nu var Alt godt, saa seilede de Andre til den anden Side, og saa stode vi med Kompromisjet paa det første Forhandlingspunkt. Jeg er vist meget uenig med med mange af Medlemmerne her i Thinget om Fremgangsmaaden for saglig Forhandling, naar vi skulle rigtig ind paa Arbeidet. Folkethingets Udseende er jo i de senere Aar væsentlig forandret. Vi have faaet en Række af nye Medlemmer, der have frembragt nye Syn, og hvis store Indsigt i alle disse Forhold vi ældre naturligvis maa høre os for. Men med Hensyn til Erfaring og Fremgangsmaade ere vi ikke saaledes forpligtede (Afbrydelse!) Det gjælder ikke det ærede Medlem, thi han er ogsaa ældre. Men som sagt, med Hensyn til Fremgangsmaaden under den saglige Forhandling kan jeg ikke saa lige høre mig, ikke en Gang for en Flertalsafgjørelse. Jeg kan ikke ganske forlade de Erfaringer, jeg nu gennem 23 Aar har erhvervet om denne Sag, og det er da disse: Tag Standpunktet klart paa den Sag, De vil have fremmet, forsluuder den ikke ved Kompromiser, som maaste ofte utalbede eller lidet betydende Kræfter i de forskjellige Partier ere med til at lave, for siden at gaa fra det, forinden Sagen er kommen til Forhandling, men lad os tage Forhandlingen

saa aabent, indgaaende og ligefremt som muligt gennem de Former, som Grundloven og Forretningsordenen foreskriver. Det er den ene Maade, hvorpaa man overhovedet har Betingelserne for at naae Resultater ved en Lovgivningsvirksomhed, hvad jeg fremdeles er overbevist om, at de Herrer ikke have, hviende ind under deres Fordring om Arbejde, lige overfor et Ministerium, der er saa forskjelligt i sin Opfattelse af Grundloven og Samfundsforholde som det nuværende Ministerium. Lad os saa drøfte det frit ud til alle Sider, vore Ansæelser om de og de Punkter trods Høire og Venstre, lad det komme i Udvalg, til tredie Behandling, og tilsidst: Fællesudvalget, og da kommer Kompromis-Liden, da faae vi at se, om der er Chancer for Kompromis, og om det, man gennem et Kompromis kan naae, er bedre end hyderligere at oparbejde Stemningen ved at fastholde vort oprindelige, mere principielle Standpunkt. Man maa da komme og forlange af os — jeg forstaar det saaledes — at vi ikke maa udtale os frit og uforbeholdent om, hvad vi ønske, i en Sag, der er gjort til Gjenstand for Lovforslag, enten Regjeringens eller private, fordi de have udarbejdet det uden vort Vidende i Kompromis-Tanker, og mener, at de kunne føre det igennem, idet de siger: Tager man det og det med, kan man ikke føre det igennem o. s. v., saa stille de en Fordring til os, eller i hvert Tilfælde til mig, som jeg ikke lige overfor Noget bøier mig for. Her paa sin Plads har hver en Opgave til at forhandle Sagerne, hver ifølge sin Overbevisning, og den kan ikke bøies af Hensyn til Kompromisforhandlinger, der ligge udenfor Salen (Afbrydelse!) Det kan være fuldstændig berettiget, at et Udvalg udarbejder et Forslag udenfor Salen, men det ligger paa den Maaade udenfor Sagen, som det er indgaaet, endnu inden Forhandlingerne om Sagen begyndte. Det bør vi ikke komme ind paa, vi kan slippe for mange Rivninger ved et senere Kompromis, men det er for tidligt nu at sige, at tage vi det og det med, saa faae vi ikke Noget. Kan det ærede Medlem fra Nørresundby (Tutein) eller Andre sige: Nøies vi med det og det, saa faae vi Loven? Hvor har vi nu Borgen derfor? Har det ærede Medlem fra Fredensborg (Hage) givet dem denne Opmuntring, eller har Ministeren givet den? Hvorfor i al Verden kunne de da forlange af os, at vi skulle lade Munden binde paa os med Hensyn til vore Ønsker i en saadan Samfundsag, naar de ingensomhelst Forvisning kan give os i Stedet? Nei, vi ville ikke lade os narre med til disse halve Principer i